

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC HỌC SINH TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NGUYỄN VĂN NGUYỄN, HUYỆN THỚI BÌNH, TỈNH CÀ MAU

• Nguyễn Văn Đoàn^(*)

Tóm tắt

Dưới sự tác động của nền kinh tế thị trường, nhiều giá trị sống và đặc biệt vấn đề đạo đức học sinh đang có những thay đổi theo chiều hướng tiêu cực. Trên cơ sở khảo sát thực trạng giáo dục đạo đức và quản lý hoạt động giáo dục đạo đức học sinh Trường Trung học phổ thông Nguyễn Văn Nguyễn, huyện Thới Bình, tỉnh Cà Mau. Bài báo đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm góp phần đáp ứng yêu cầu giáo dục toàn diện học sinh tại địa phương nói riêng, tỉnh Cà Mau nói chung.

Từ khóa: Giáo dục đạo đức, học sinh, trung học phổ thông, Nguyễn Văn Nguyễn, Cà Mau.

1. Đặt vấn đề

Thành tựu công cuộc đổi mới đất nước đã khẳng định vị thế nước ta trên trường quốc tế, Việt Nam ngày càng hội nhập sâu rộng với các nước trong khu vực và toàn cầu, đời sống nhân dân được cải thiện và nâng lên rõ rệt; mục tiêu giáo dục “nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài” chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, dưới sự tác động của nền kinh tế thị trường, không chỉ ngoài xã hội mà ngay trong nhà trường xuất hiện những hiện tượng tiêu cực như: vi phạm Luật Giao thông, bạo lực học đường, quay cóp bài, cờ bạc... Trong gia đình, các em không còn kính trên nhường dưới, không vâng lời cha mẹ, người lớn. Một số hành vi lệch chuẩn khác về mặt đạo đức như: sống hưởng thụ, chạy theo đồng tiền, xa hoa, lãng phí thời gian, tiền bạc, lười lao động và học tập, thiếu ý thức rèn luyện, không dám đấu tranh với cái sai, thờ ơ vô cảm, vị kỷ...

Những năm vừa qua, dưới sự quan tâm, lãnh đạo của địa phương, ngành giáo dục và đào tạo Cà Mau và sự nỗ lực của nhà trường, Trường Trung học phổ thông (THPT) Nguyễn Văn Nguyễn đạt nhiều chỉ tiêu giáo dục quan trọng như: học sinh đỗ tốt nghiệp, đỗ đại học, cao đẳng, chỉ tiêu học sinh giỏi, học sinh tiên tiến đều cao; tuy nhiên hiệu quả công tác giáo dục đạo đức cho học sinh bộc lộ nhiều hạn chế. Bài viết căn cứ thực trạng giáo dục đạo đức và quản lý hoạt động đạo đức học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn đề xuất một số biện pháp.

2. Nội dung

2.1. Tầm quan trọng giáo dục đạo đức học sinh THPT trong giai đoạn hiện nay

Việc tăng cường giáo dục đạo đức cho học sinh càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Giáo dục đạo

đức là mặt quan trọng của giáo dục nhân cách con người. Giáo dục đạo đức trong trường THPT nhằm mục đích hình thành nhân cách, cung cấp cho học sinh những tri thức cơ bản về các phẩm chất đạo đức và chuẩn mực đạo đức, hoàn thiện nhân cách, phẩm chất con người. Giáo dục đạo đức là một phần quan trọng không thể thiếu trong hoạt động giáo dục, như Bác Hồ đã dạy “Có tài mà không có đức là người vô dụng, có đức mà không có tài thì làm việc gì cũng khó” hoặc trong Luận ngữ của Khổng Tử khẳng định “Ngọc bất trác bất thành khí, nhân bất học bất tri đạo” (nghĩa là Viên ngọc không mài dũa thì không thành đồ dùng được, con người không học thì không biết đạo). Vì vậy, việc quan tâm tới công tác quản lý và giáo dục đạo đức học sinh trong nhà trường là một việc làm cần thiết.

2.2. Thực trạng giáo dục đạo đức và quản lý hoạt động giáo dục đạo đức học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn

Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn được thành lập năm 2002, nằm ở địa bàn xã Trí Phải, huyện Thới Bình, tỉnh Cà Mau có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn. Trong năm học 2013 - 2014, trường có 22 lớp, 743 học sinh, 50 cán bộ giáo viên, đa số giáo viên trẻ, nhà ở xa trường. Bên cạnh việc đẩy mạnh công tác dạy và học, nhà trường còn chú trọng đến công tác giáo dục đạo đức cho học sinh. Tuy nhiên, giáo dục đạo đức cho học sinh vẫn còn nhiều bất cập. Cụ thể, giáo dục đạo đức trong nhà trường thường chú trọng tới nề nếp kỷ cương với nội quy, những bài học giáo huấn khô khan, không chú ý đến hành vi ứng xử thực tế. Việc giáo dục đạo đức học sinh chỉ diễn ra trong khuôn viên nhà trường nên không phát huy được sức mạnh chung, không toàn diện. Do đó, hiệu quả của công tác giáo dục đạo đức trong các nhà trường chưa đáp ứng được yêu cầu đào tạo con người mới phù hợp

^(*)Học viên cao học, Trường Đại học Đồng Tháp.

với sự phát triển của xã hội trong giai đoạn hiện nay.

Về quản lý hoạt động giáo dục đạo đức học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn, Hiệu trưởng nhà trường thực hiện đầy đủ chức năng quản lý (lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo, kiểm tra). Tuy nhiên, việc lập kế hoạch còn mang tính hình thức, qua loa, sơ sài, chưa đảm bảo tính khả thi; Công tác tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục đạo đức, hiệu trưởng thiếu sự phân công cụ thể, phân định rõ thời gian, không có sự cam kết giữa các bên tham gia; Công tác chỉ đạo thực hiện kế hoạch thiếu sâu sát, hiệu quả không cao; Kiểm tra, đánh giá thì không thường xuyên, hoặc kiểm tra cho có, không có tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm.

2.3. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn

2.3.1. Nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm cho đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên về giáo dục đạo đức cho học sinh

- Đối với cán bộ quản lý: Cần nắm vững và quán triệt các văn bản cấp trên về công tác giáo dục đạo đức cho học sinh trong hội đồng nhà trường, toàn thể học sinh và các lực lượng ngoài nhà trường một cách đầy đủ, kịp thời. Hiệu trưởng thường xuyên nhắc nhở, đôn đốc mọi người trong nhà trường cùng thực hiện một cách có hiệu quả công tác giáo dục đạo đức cho học sinh.

- Đối với cán bộ Đoàn: Phải nắm bắt mọi chủ trương, nghị quyết của Đảng, chính sách của Nhà nước, các kế hoạch hành động của huyện Đoàn để có định hướng hoạt động xuyên suốt trong năm học với nhiều nội dung và hình thức sinh hoạt tập thể phong phú, đa dạng, thiết thực và hấp dẫn như: sinh hoạt dưới cờ, các trò chơi tập thể, thể dục thể thao, văn nghệ, báo tường, cắm trại... nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh một cách có hiệu quả.

- Đối với giáo viên bộ môn: Nâng cao ý thức trách nhiệm giáo dục đạo đức cho học sinh thông qua bài giảng trên lớp và sự gương mẫu trong lời nói, việc làm, sự mẫu mực trong ứng xử, giao tiếp trong đời sống hằng ngày của giáo viên.

- Đối với giáo viên chủ nhiệm: Phải có nhận thức đúng đắn mục tiêu giáo dục theo chương trình phổ thông, với tinh thần trách nhiệm cao, vận dụng tốt các phương pháp giáo dục đạo đức cho học sinh và hết lòng chăm lo cho thể hệ trẻ.

2.3.2. Kế hoạch hóa công tác quản lý giáo dục đạo đức cho học sinh

Nội dung của kế hoạch phải xác định được tầm quan trọng của công tác giáo dục đạo đức, các biện

pháp, hình thức giáo dục đạo đức, các lực lượng tham gia. Định rõ thời gian thực hiện công việc, phân công nhiệm vụ cho từng tổ chức, cá nhân theo chức năng tham gia giáo dục đạo đức cho học sinh theo từng thời gian cụ thể trong năm học.

2.3.3. Tổ chức có hiệu quả việc triển khai thực hiện kế hoạch quản lý giáo dục đạo đức cho học sinh thông qua các môn học trên lớp và hoạt động ngoài giờ lên lớp

Xây dựng quy chế làm việc của từng thành viên trong ban giáo dục đạo đức cho học sinh. Tổ chức triển khai kế hoạch tới từng bộ phận, cá nhân, lực lượng có liên quan. Thường xuyên, kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện kế hoạch theo đúng thời gian đã định. Động viên, khen thưởng, khuyến khích mọi người thực hiện kế hoạch.

2.3.4. Tăng cường đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh

Giáo dục cho học sinh các giá trị truyền thống của con người Việt Nam đó là tinh thần yêu nước, yêu thương con người, có tinh thần đoàn kết, tinh thần lao động cần cù, tiết kiệm.

Giáo dục cho học sinh các giá trị phổ quát của nhân loại: giá trị hòa bình, giá trị tôn trọng, giá trị yêu thương, giá trị khoan dung, giá trị trung thực, giá trị khiêm tốn, giá trị hợp tác, giá trị hạnh phúc, giá trị trách nhiệm, giá trị tự do, giá trị giản dị.

Sử dụng các phương pháp như mô hình mẫu, phương pháp thuyết minh, phương pháp tình huống, phương pháp đóng vai, phương pháp trò chơi, phương pháp nêu gương, phương pháp trải nghiệm thực hành.

Tổ chức các hoạt động ngoại khóa ngoài giờ lên lớp theo tiến độ thời gian và chương trình học tập các môn học trên lớp hằng ngày, hằng tháng, hằng kỳ, hoạt động theo chủ đề.

2.3.5. Tổ chức phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh

Xây dựng cơ chế tổ chức phối hợp nhà trường, gia đình và xã hội nhằm giáo dục đạo đức cho học sinh.

Nhà trường, gia đình và xã hội thống nhất mục tiêu giáo dục đạo đức cho học sinh theo định hướng Đảng và Nhà nước đã đề ra. Từ đó, thống nhất về nội dung, phương pháp, hình thức, tổ chức giáo dục đạo đức cho học sinh.

Nhà trường giúp cha mẹ học sinh nhận thức một cách sâu sắc trách nhiệm, nghĩa vụ trong việc phối hợp giáo dục đạo đức cho con em mình. Gia đình cùng nhà trường phối hợp để nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức cho học sinh.

Nhà trường phối hợp với cộng đồng nắm bắt tình hình học sinh ở nơi cư trú, phối hợp với cộng đồng giáo dục truyền thống dân tộc, lịch sử địa phương, tình yêu quê hương đất nước để nâng cao giáo dục toàn diện và giáo dục đạo đức cho học sinh.

2.3.6. Nâng cao chất lượng hoạt động kiểm tra, đánh giá, rút kinh nghiệm về quản lý hoạt động giáo dục đạo đức học sinh ở các trường THPT huyện Thới Bình, tỉnh Cà Mau

Quán triệt trong đội ngũ giáo viên, nhân viên về yêu cầu của công tác kiểm tra đánh giá kết quả giáo dục đạo đức học sinh. Bám sát kế hoạch giáo dục đạo đức của nhà trường để phân công việc kiểm tra, đánh giá cụ thể từng mặt nội dung.

Xây dựng các tiêu chí, tiêu chuẩn, quy định, nguyên tắc, quy trình cụ thể để đánh giá đạo đức và nội dung giáo dục đạo đức một cách cụ thể, công bằng, khách quan, khắc phục tình trạng đánh giá một cách chung chung, cảm tính, thiếu chính xác.

Lựa chọn, phân công, bố trí nhân sự đảm bảo việc kiểm tra, đánh giá được toàn diện, khoa học. Ban thi đua phải phân công nhân sự theo dõi, kiểm tra công tác thi đua một cách thường xuyên, ghi nhận một cách đầy đủ, chính xác. Cuối mỗi tuần, Ban thi đua phải sơ kết, nhận xét, đánh giá xếp loại thi đua từng lớp theo thứ hạng thi đua tương ứng với số điểm đã tổng hợp.

Nhà trường có cơ chế hỗ trợ, tạo điều kiện để các lực lượng tham gia công tác kiểm tra, đánh giá chất lượng giáo dục đạo đức học sinh làm việc thuận lợi, hiệu quả, tránh tình trạng kiểm tra xong để đấy.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Luật giáo dục (2005), NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Phạm Khắc Chương (2001), *Đạo đức học*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [3]. Phạm Minh Hạc (2001), *Phát triển con người toàn diện thời kỳ công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4]. Bùi Minh Hiền (chủ biên), Vũ Ngọc Hải, Đặng Quốc Bảo (2006), *Quản lý giáo dục*, NXB Đại học Sư phạm.
- [5]. Đặng Tài Tuệ (2014), “Quản lý giáo dục đạo đức học sinh ở các trường THPT tỉnh Lâm Đồng”, *Tạp chí Quản lý Giáo dục*, (3/2014).

MEASURES OF MANAGING ETHICS EDUCATION FOR STUDENTS IN NGUYEN VAN NGUYEN SCHOOL HIGH, THOI BINH DISTRICT, CA MAU PROVINCE

Summary

Under the market economy impact, many life values and especially, student ethics is getting worse. Based on the current survey of ethical education for students and its management activities in Nguyen Van Nguyen High School, Thoi Binh District, Ca Mau Province, this paper proposes a number of management measures in order to somehow meet the requirements of comprehensively educating local students in particular, and those in Ca Mau Province in general.

Keywords: ethics education, student, high school, Nguyen Van Nguyen, Ca Mau.

Ngày nhận bài: 12/6/2015; Ngày nhận lại: 13/7/2015; Ngày duyệt đăng: 28/7/2015.

Cần thực hiện nghiêm túc việc tuyên dương những tập thể, cá nhân có thành tích tốt; nhắc nhở, kiểm điểm những cá nhân thực hiện chưa tốt. Tuy nhiên, không nên lạm dụng hình thức trách phạt, nếu tập thể nào bị trách phạt nhiều lần, hiệu trưởng cần nghiên cứu xem nguyên nhân nào làm các em chậm tiến để có biện pháp hỗ trợ, giáo dục các em cùng tiến bộ, nếu không sẽ kìm hãm sự phát triển của các nhân tố tích cực ở tập thể lớp, gây tình trạng “phản cảm”, tạo “sức ỳ” của lớp trong công tác thi đua.

Lựa chọn các hình thức kiểm tra, đánh giá đa dạng như: Kiểm tra hồ sơ, sổ sách công tác chủ nhiệm, sổ tự quản của lớp; kiểm tra, đánh giá qua hồ sơ của đội sao đỏ trường, quan sát trực tiếp, dự giờ thăm lớp, kiểm tra đột xuất...

3. Kết luận

Đạo đức là những chuẩn mực, những giá trị xã hội, là yếu tố rất quan trọng trong cấu trúc nhân cách của con người ở bất kỳ thời đại nào. Do đó, giáo dục đạo đức cho học sinh THPT là một trong những vấn đề trọng tâm của công tác giáo dục, là nhiệm vụ của toàn ngành, toàn xã hội.

Trong trường THPT, quản lý hoạt động giáo dục đạo đức cho học sinh là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, có mối quan hệ mật thiết với các quá trình giáo dục tổng thể khác nhằm từng bước hình thành nhân cách lao động mới phù hợp với các giá trị chuẩn mực của xã hội cho học sinh. Vì vậy, Trường THPT Nguyễn Văn Nguyễn phải có các biện pháp quản lý giáo dục một cách khả thi và hữu hiệu để nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức cho học sinh./